

Bektâşî Babası Nüzhet Abbas Baba ve Terakki'ye Adanmış Hayatı

Bektashi Baba Nüzhet Abbas Baba and His Life Dedicated to Progress

Bedri Cumhuri Doğu ^{ORCID}

Sorumlu Yazar / Corresponding Author

Özet

Bu çalışma, Nüzhet Abbas Baba'nın ailesi, faaliyetleri, sporculuğu ve spor yönetimi alanındaki katkıları, Fenerbahçe Spor Kulübü'ndeki rolü, gazetecilik, yazarlık ve çeviri çalışmaları ile Dışişleri Bakanlığı Müşavirliği gibi çeşitli yönleri ele alınmaktadır. Nüzhet Abbas Baba, Rumelihisarı Şehitlik Bektâşî Tekkesi'nin son postnişinidir. Dedesi Nâfi Baba, Bektâşîliğin son dönem tanınan isimlerin ve Şehitlik Tekkesi'nin önemli postnişinlerinden kabul edilmektedir. Nüzhet Abbas Baba, babası Mahmut Cevad Bey Baba ve annesi Cemile Sabiha Hanım'ın tek çocuğudur. Tekkenin son postnişini olarak 1922 yılı sonlarından itibaren tekkeye türbedar olarak tayin edilmiştir. Bektâşî babalığına pek gönüllü olmayan Nüzhet Abbas Baba, Cumhuriyetin getirmiş olduğu terakkinin faydalarına odaklanarak yenilik, modernleşme, aydınlanma gibi konulara kendisini adanmıştır. Özellikle spor tutkusuyla tanınan Nüzhet Abbas Baba, Fenerbahçe Spor Kulübü'nün eski futbolcularındandır ve kulübün ilk şampiyon kadrosunda yer almıştır. Milletvekilliği yapmış ve Türk sporunun gelişimi için çaba göstermiştir. Futbolculuğunun yanı sıra, Türkiye Futbol Federasyonu'nda ve diğer spor kuruluşlarında yöneticilik yapmış, hakemlik kursları düzenlemiş ve spor konularında gazetelerde makaleler yayımlamıştır. Ayrıca, Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde Beden Terbiyesi Direktörlüğü yapmış ve kayak ile buz hokeyi gibi sporları ülkeye tanıtmıştır. Türkiye'nin Washington Basın Müşaviri olarak görev yaparken, Birleşik Amerika ile ilişkilerimizde faydalı faaliyetlerde bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bektâşîlik, Nüzhet Abbas Baba, Fenerbahçe, Türk Spor, Terakki.

Abstract

This study focuses on various aspects of Nüzhet Abbas Baba such as his family, his activities, his sportsmanship and contributions in the field of sports management, his role in Fenerbahçe Sports Club, his journalism, writing and translation works, and his work as a consultant to the Ministry of Foreign Affairs. Nüzhet Abbas Baba was the last postmaster of Rumelihisarı Şehitlik Bektâşî Tekke. His grandfather, Nâfi Baba, is considered one of the most prominent figures of the last period of Bektâşism and one of the important postnişins of Şehitlik Tekke. Nüzhet Abbas Baba is the only child of his father Mahmut Cevad Bey Baba and his mother Cemile Sabiha Hanım. As the last postnişin of the tekke, he was appointed as a tombbedar to the tekke as of the end of 1922. Nüzhet Abbas Baba, who did not volunteer to be a Bektâşî father, focused on the benefits of the progress brought by the Republic and devoted himself to issues such as innovation, modernization and enlightenment. Known especially for his passion for sports, Nüzhet Abbas Baba was a former football player of Fenerbahçe Sports Club and was a member of the club's first champion squad. He served as an MP and worked for the development of Turkish sports. In addition to being a football player, he worked as a manager in the Turkish Football Federation and other sports organizations, organized refereeing courses and published articles in newspapers on sports issues. He was also the Director of Physical Training at the Higher Agricultural Institute and introduced sports such as skiing and ice hockey to the country. While serving as Turkey's Press Counselor in Washington, he was instrumental in our relations with the United States.

Keywords: Bektashism, Nüzhet Abbas Baba, Fenerbahçe, Turkish Sports, Progress.

Giriş

Bektâşi Babası Nüzhet Abbas Baba'nın hayatını ve spor dünyasındaki etkisini detaylı bir şekilde ele almaya çalıştığımız bu çalışmada, Nüzhet Abbas Baba'nın aile geçmişi, dönemindeki faaliyetleri, özellikle Fenerbahçe Spor Kulübü'ndeki rolü, sporcu kişiliği ve spor yönetimi alanındaki katkıları, gazetecilik ve çeviri çalışmaları, Dışişleri Bakanlığı Müşavirliği gibi çeşitli yönleri ele alıyoruz.

Bektâşilik, ezoterik, mistik ve sufi bir İslam geleneğidir ve öğretileri arasında maneviyat, birlik bilinci, toplumsal dayanışma ve insanların içsel gelişimi önemli yer tutar. Spor ise bedensel aktiviteler aracılığıyla sağlık, rekabet, disiplin ve toplumsal bağlar gibi pek çok faydayı beraberinde getirir. Baba, ailesinden gelen bir geleneği devam ettirerek, Bektâşilik geleneğini yaşatmış ve tekkenin yönetiminde görev almıştır. Postnişinlik görevini üstlenmiş ve bu geleneğin devamını sağlamıştır.

Nüzhet Abbas Baba'nın hayatını irdeledikçe göze çarpan önemli iki figür Bektâşilik ve spor arasındaki ilişkidir. Bektâşilik ile spor arasındaki ilişki, tarihsel bağlamda askeri disiplin ve eğitimle, günümüzde ise sağlık, disiplin ve toplumsal dayanışma ile açıklanabilir. Her iki alan da bireyin ve topluluğun gelişimine katkıda bulunmayı hedefler ve bu yönleriyle birbirlerini tamamlayıcı niteliktedir. Kadîm Bektâşi erkânındaki öğretiler, beden ve ruh arasındaki dengeyi vurgular. Bektâşi öğretilerinde beden ve ruhun birbirini tamamlayıcı olduğu ve her ikisinin de sağlıklı bir şekilde gelişmesinin önemli olduğu vurgulanır. Bu bağlamda, spor fiziksel sağlık ve güç kazandırırken, Bektâşi öğretileri de manevi gelişim ve içsel dengeyi teşvik eder.

Ayrıca, Bektâşi geleneği, toplumsal dayanışma ve yardımlaşma üzerine kurulu bir yapıya sahiptir. Spor da toplum içindeki bireyler arasında birlik ve dayanışma duygularını güçlendirebilir ve ortak bir amaç etrafında insanları bir araya getirebilir.

Nüzhet Abbas Baba'nın hayatını, sporculuk kariyerini, sportif faaliyetlerini, yazıları ve çevirileri aracılığıyla spora ve topluma katkılarını anlatmak, Nüzhet Abbas Baba'nın çeşitli yönlerini ve etkilerini detaylı bir şekilde açıklamak suretiyle onun önemini vurgulamayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda, Nüzhet Abbas Baba'nın spor alanındaki başarıları ve toplumsal katkıları üzerinden Türkiye'nin spor tarihine ve toplumsal dönüşümüne dair bir perspektif sunmayı hedeflemektedir.

1. Bektâşi Babası Nüzhet Abbas Baba ve Babalık Müessesesi

Bektâşilik, Hacı Bektaş Veli tarafından kurulduğu kabul edilen ve Anadolu'da yayılan bir tarikattır. Bu tarikatın temelinde Ehl-i Beyt'e duyulan derin sevgi ve saygı yatar ve tasavvufi bir yapıya sahiptir. Bektâşilikte müridlik silsilesi beş makamda sıralanabilir (Ocak, 2015, s. 470):

- 1- Âşıklık
- 2- Muhiblik
- 3- Dervişlik

- 4- Babalık
- 5- Halifelik

Bektâşilikte babalık müessesesi ise tarikatın öğretisi ve erkanını aktaran ve müritlerin manevi eğitiminden sorumlu olan kişilere verilen bir unvandır. Atanma süreci, genellikle tarikatın iç disiplini ve geleneklerine göre belirlenir. Babalık, Bektâşilikte beş dereceden biridir ve dervişlikten sonra gelen bir aşamadır. Müridler, bu yolda ilerleyerek muhiblikten dervişliğe, oradan da babalığa yükselirler.

Babalığa atanma süreci, tarikatın kendi iç yargı organları ve liderleri tarafından yönetilir. Bu süreçte, adayın tarikatın öğretilerine olan bağlılığı, manevi olgunluğu ve topluluk içindeki hizmetleri değerlendirilir. Baba adayı, genellikle tarikatın yaşlı ve tecrübeli üyeleri tarafından gözetim altında tutulur ve gerekli görüldüğünde çeşitli sınavlardan geçirilir.

Bektâşilikte babalık makamına ulaşmak, yüksek bir manevi derece olarak kabul edilir ve bu makama ulaşan kişiler, tarikat içinde saygı ve itibar görürler. Babalar, tarikatın öğretilerini yayma ve müritlerin eğitimini üstlenme görevlerini yerine getirirken, aynı zamanda tarikatın manevi değerlerini koruma ve sürdürme sorumluluğunu da taşırlar.

Rumelihisarı Şehitlik Tekkesi postnişini "halife-i kadîm" olarak tanınan (Maden, 2013, s. 193) Nâfi Baba'nın evladı, dönemin maarif muallimlerinden Mahmud Cevad Bey Baba (1865-1921)'nin 1891 yılında Cemile Sabiha Hanımla evliliğinden tek çocuğu Nüzhet Abbas Baba, İstanbul'da dünyaya gelmiştir (Birinci, 2001, XLVIII). 8 Ekim 1975 yılında vefat etmiştir. Hayatı boyunca yaşadığı süreçte Rumelihisarı Şehitlik Tekkesi babalığı dışında, Fenerbahçe'nin ve Türk sporunun başarılı olması için çalışmıştır.

Şekil 1

Nafi Baba (N.İşli Arşivi)

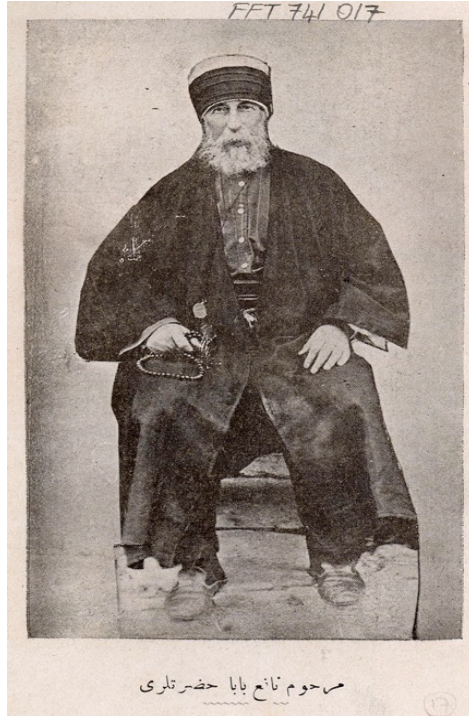
Şekil 2

Mahmud Bey Baba ve Nüzhet Abbas'ın Çocukluğu (Kaynak Atayolular)

Postnişin Mahmut Cevad Bey Baba, 17 Eylül 1912'den 21 Nisan 1921'deki vefatına kadar Rumelihisarı Şehitlik Bektaşî Tekkesi'nde görevde kalmıştır. Onun vefatı üzerine oğlu Nüzhet Abbas Baba'nın postnişinliğe getirilmesi düşünülmüştür.

Tarîk-i Nâzenîn olarak bilinen Bektaşîliğin kadim erkannamesine göre mensubiyet şartları belirlenmişken, 1826 yılından itibaren uygulanan politikalar nedeniyle, postnişinlik ve babalık gibi makamlarda kadim öğretilere ve Bektaşîliğe mensubiyet şartlarına uymayan kişilerin yer alması neden ile birlikte belirsiz bir dönem için Avrupa'da bulunması nedeniyle görev yapmasını engellemiştir. Tekkenin son postnişini olarak 1922 yılı sonlarından itibaren tekkeye türbedar olarak tayin edilmiştir. 1925 yılında yürürlüğe giren 677 sayılı Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması Kanunu ile birlikte Şehitlik Tekkesi de kapatılmıştır. Bu süreçten sonra Türkiye'de kadim Bektaşîler artık tekkelerini kapatmış ve ayin-i cemlerini yasak olmasına rağmen Cumhuriyet devrinde gizli sürdürmeye devam etmişlerdir (Doğu & Kaya, 2021). Nüzhet Abbas Baba, İstanbul'a dönünceye kadar eski şeyh Nafi Baba'nın kız kardeşinin oğlunun torunu Musa Kazım Efendi'nin II. Mahmut döneminde çıkarılan ferman gereği Nakşi tarikatı usulüne göre türbedarlığa vekâlet etmesi uygun bulunmuştur. Bununla birlikte Musa Kazım Efendi'nin Ocak 1922'de postnişinliği bırakması üzerine Nüzhet Abbas Baba, 19 Eylül 1922'de türbedar tayin edilene kadar bir süre de türbedarlığa Hâfız Süleyman Cemal Efendi vekâlet etmiştir (Maden, 2018, s. 183).

Şekil 3*Mahmud Cevad Bey Baba (Salt Arşiv)***Şekil 4***Merhum Nafi Baba (Salt Arşiv)*

Bir süre Londra'da yaşayan, 19 Eylül 1922'de türbedar tayin edilerek postun başına geçen son postnişin Nüzhet Abbas Baba, 1925 sonrası mücerred (bekâr) olmaması nedeniyle Ali Naci Baykal Dedebaba'yı tanımayıp 30 Ocak 1949 tarihinde mücerred babalarca Dedebaba seçilen Mısır'daki Kaygusuz Abdal tekkesi postnişini Ahmet Sırrı Dedebaba'ya bağlı kalmışlardır. Onun 1965 yılında vefat etmesi üzerine ise Nüzhet Abbas Baba hiçbir makama bağlanmamıştır (Koca, 2005, s. 95).

Şekil 5

Kaygusuz Abdal Dergâhı Son Postnişini Ahmed Sırrı Dedebaba (Bedri Cumhuri Doğru Koleksiyonu)

2. Bektâşilik Aydınlanması ve Terakki

Terakki, Osmanlı - Türk aydınları için önemli bir kavram olmuştur. Bu terim, ilerleme, gelişme ve toplumsal kalkınma anlamlarını içerir. Özellikle Cumhuriyet dönemi aydınları, terakkiyi vatanın kurtuluşu ve toplumun ilerlemesi için bir reçete olarak ele almışlardır.

Terakki düşüncesi, Pozitivizm etkisiyle Osmanlı'ya gelmiş ve geç dönem Osmanlı aydınları tarafından benimsenmiştir (Berkes, 2012, s. 86). Bu düşünce, toplumsal değişim ve dönüşümün anahtarı olarak görülmüş ve siyasi çözümün temel taşı haline getirilmiştir. Aydınlar, Osmanlı'nın geri kalmışlık kabulüne karşı terakki düşüncesini vatanın kurtuluşu için bir çözüm olarak görmüşlerdir (Can, 2014).

Cumhuriyet döneminde ise terakki kavramı, Atatürk'ün liderliğinde daha da önem kazanmıştır. Atatürk, Türk milletine en uygun yönetim şeklinin cumhuriyet olduğunu ifade etmiştir. Cumhuriyet, halkın egemenliği ile iç

içeride olan bir yönetim biçimidir. Halkın seçtiği yöneticiler, halkın temsilcileri olarak iş yaparlar ve halkın menfaatini korumak zorundadırlar.

Bu nedenle, terakki düşüncesi ve cumhuriyet yönetimi, Türkiye'nin modernleşme sürecinde önemli rol oynamıştır. Aydınlar, topluma kazandırdıkları terakki kavramıyla, ülkenin ilerlemesine katkıda bulunmuşlardır.

Bektâşilikteki aydınlanma süreci, bireyin manevi gelişimini ve toplumsal dönüşümü hedefleyen bir yolculuktur. Bu bakımdan Cumhuriyet devrindeki terakki kavramına benzer niteliktedir. Her iki kavram da bireyin ve toplumun gelişimine odaklanır. Bektâşilikteki aydınlanma süreci, bireyin manevi gelişimini ve içsel anlayışını derinleştirmeyi hedeflerken, aynı zamanda toplumsal adalet ve eşitliği de önemser. Bu süreç, kişisel arayış ve bilgi edinme, marifet ve irfan, tasavvufi pratikler, toplumsal sorumluluk ve evrensel değerlere saygı gibi adımları içerir.

Cumhuriyet dönemindeki terakki kavramı ise, modernleşme ve ulusal kalkınmayı hedefleyen bir ilerleme anlayışını temsil eder. Bu kavram, bilimsel ve teknolojik ilerlemenin yanı sıra, spor, eğitim ve hukuk gibi alanlarda da toplumsal reformları içerir. Cumhuriyet aydınları, terakkiyi, Türkiye'nin çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmasının bir yolu olarak görmüşlerdir.

Her iki kavramın ortak noktası, bireysel ve toplumsal dönüşümdür. İkisi de, daha iyi bir toplum yaratma amacını taşır ve bu yolda bireyin aktif rol almasını vurgular.

3. Sporcu Kişiliği ile Nüzhet Abbas Baba

Nüzhet Abbas Baba, Avrupa'ya gitmiş olmasına rağmen, göreve dönmesi gerektiğinde İstanbul'a geri döner ve ehil olmayan kişilerin yönetiminde bulunan tekkenin başına geçer. 1925 yılında tekke ve zaviyelerin yasaklanmasının ardından, genellikle spor ve futbol tutkusunu takip etmiş ve gençlere sporu sevdirmeye çalışmıştır.

Şekil 6

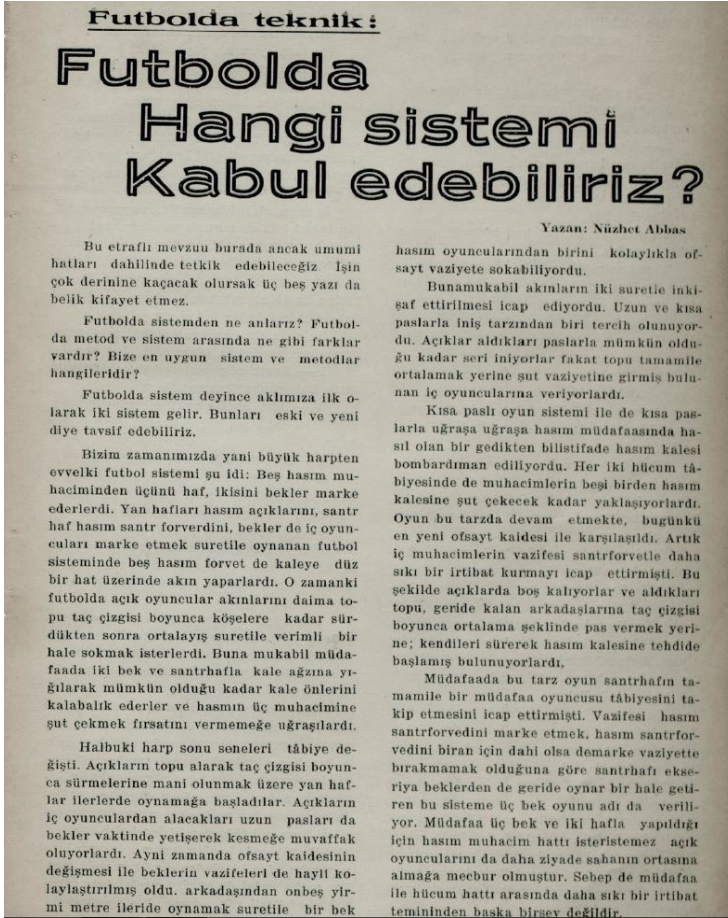
Fenerbahçeli Nüzhet Abbas (Dönem Gazetesinden)

Nüzhet Abbas Baba, dedesi Nafi Baba'nın da kurucuları arasında yer aldığı Robert Kolej mezunudur (Maden, 2023, ss. 1-70) ve 1911-1915 yılları arasında Fenerbahçe Spor Kulübü'nde futbol oynamış olup Fenerbahçe'nin ilk futbolcularındadır. Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde Beden Terbiyesi Direktörlüğü yapmış ve Türkiye Futbol Federasyonu Hakem Komitesi başkanlığı görevinde bulunmuştur. Nüzhet Abbas Baba, Türkiye Futbol Federasyonu'nun 8. dönem yönetiminde yer almıştır.

Şekil 7

Nüzhet Abbas Baba'nın Futbol Hakkındaki Yazılarından

Çeşitli yazı ve kitapları bulunan Nüzhet Abbas Baba. 8 Ekim 1975 tarihinde vefat etmiştir. Dönemin birçok gazete ve dergisinde yazıları yayınlanmıştır. Ayrıca, *Futbolun Kaideleri* (İstanbul 1937), *Tenis ve Hokey* (Ankara 1940) gibi çeşitli spor dalları hakkında bilgiler içeren eserlerinin yanı sıra Anna Perrott Rose ve Robert Conquest'un eserlerini *Kapımız Açık* (İstanbul 1967) ve *Büyük Tedhiş* (Ankara 1969) isimleriyle Türkçeye tercüme etmiştir (Maden, 2013, s. 198).

Şekil 8

Nüzhet Abbas Baba Fenerbahçe Şampiyonluk Şildi İle. Yerde Oturanlardan Soldan Dördüncü (Bedri Cumhuri Doğu Arşivi)

Yıllarca Fenerbahçe Kulübü, denizcilik, atletizm, tenis, futbol ve dağcılık gibi çeşitli sportif faaliyetlerinde tamamen amatör bir sporcu ruhuyla emek vermiştir. 1904 yılında başlayan İstanbul Futbol Ligi'ne 1909'da katılan Fenerbahçe, ilk şampiyonluğunu 1911-1912 sezonunda elde etmiştir. Bu tarihten itibaren şampiyonluklar tamamen Türk takımlarına geçmiştir. İlk şampiyonluk sezonunda forma giyen Nüzhet Abbas Baba, 1913-1914 sezonunda da şampiyon kadroda yer almıştır. (İdman Mecmuası, 1914)

Şekil 9

Şampiyonluk Şildi ile Nüzhet Abbas Baba (Bedri Cumhuri Doğu Arşivi)

Futbolculuğunda atletik vücuda sahip olmasının kazanımlarını daima gösteren Nüzhet Abbas Baba, sahada gösterdiği performansla dikkat çekmiştir. Ani, kıvrak ve şaşırtıcı paslarıyla rakiplerini etkisiz hale getirirken, ara pasları da oldukça etkili olmuştur. Sahip olduğu teknik yeteneklerle öne çıkan Nüzhet Abbas Baba, top kontrolü ve top sürme becerileriyle takımına önemli katkılar sağlamıştır. Özellikle sol açık ve santrafor mevkilerinde oynayan Baba, hücum hattında rakip savunmayı zorlayan oyuncular arasında yer almıştır.

Şekil 10

Dönem Gazetelerinde Nüzhet Abbas (M. N. Artemel Arşivi)

Ayrıca, şutları sert ve ani olmasıyla da tanınmıştır. Sahada sergilediği üstün performansla Fenerbahçe'nin başarısına önemli ölçüde katkı sağlayan Nüzhet Abbas Baba, futbol kariyeri boyunca teknik ve fiziksel olarak etkileyici bir oyun sergilemeye devam etmiştir (Tan Gazetesi, 1941, s. 4).

Şekil 11

Bu Senenin Futbol Şampiyonluğunu Kazanan FB Spor Kulübü Futbol Takımı (İdman Mecmuası, 1914)

Şekil 12

Fenerbahçe Birinci Futbol Takımı (İdman Mecmuası, 1914)

1912 yılının Haziran ayında, Robert Koleji'nde düzenlenen atletizm müsabakalarında, o dönemde yabancı egemenliği bulunan bu spor dallarında Nüzhet Abbas Baba, 4 ayrı dalda birincilik kazanarak Türk sporculuğunun ilk başarılarına imza atmıştı.

Şekil 13

Fenerbahçeli Bedri Gürsoy'un Kaleminden Nüzhet Abbas

Futbolcu Portreleri

Nüzhet "Baba,"

Yazan: Bedri GÜRSOY.

Fal seven İsmail (Nüzhet) 1. sporu bıraktıktan sonra teknik ve mühim spor yazarları yazdığı zamanlarda (Nüzhet Abbas) 1. bugün de memleketimizde değerli bir futbol mütessesini olarak nam veren (Nüzhet Baba) yı kim tanınmaz ki?

Nüzhet, memleketimizde en - der yetişen, daima iftihar ile yaşadığımız değerli bir sporcu ve spor mütessesilerimizdendir.

Denizcilik, atletizm, tenis, futbol, dağcılık gibi sporlarda bilifi - li senelerce tam amatör bir sporcu ruhu ile emek sarfetmiştir. Nüzhet sporculuğunu bu ana - linceye kadar hiç bırakmamıştır. Bundan dolaydır ki hâlâ bugün de formu hiç bozulmamış, celik gibi bir sporcu vücudüne malik - tir.

İkâretçiliği de meşhurdur. Milli futbol takımımızdan kama - mü dürülür ve yine futbol hakem komitesi reisliğini yaptığı es - nelerde büyük bir liyakat göster - miştir. Kuru Fenerbahçelidir. Klübünde son derece sever.

Hey gidi günler hey, gündü - zümün önüne Nüzhetin futbolcu. Juğu geliyor da... O ne ele avuca sığmaz yaman bir futbolcu idi. Formlamak, yılmak nedir bilmez - di. Çevik ve sağlam bir vücude - malikti. Mükemmel bir atletti - di.

Anı kıvrak ve şarptarı pasları, vuruş tepeleri vardı. Şutleri sert ve ani idi. Çalmaları, vuruş ve ayak kıvraktı. Kafa vur - ları da meşhurdur. Bütün bu me - zivellerinden maada Nüzhetin futboldaki en büyük hususiyeti - sanının en teknik oyuncula - rından olması idi.

Nüzhet Baba, seçiyeli, mert bir sporcu arkadaşımızdır. Spor serbiyesinin ve gayesinin ne de - mek olduğunu kavramış olan bu mütevazı ve münevver spor - cu İlahimla hepimiz daima if - tihar ederiz.

★ ★

Nüzhet Baba'nın spora ait sordüğüm suallere ver - diği cevabı dikkat cevapları:

"- Kac sene, hangi kipte ve hangi mevzide futbol oynadı - nız?..

"- İlk klübüm Fenerbahçe - dir. Bu, böyle kalmış ve kala - caktır. Kıp değiştirmek en net - ret ettiğim bir hâdisedir. Fener - bahçe birinci takımında, yanılmı - yorsam, 1911 senesinde oyna - mağa başladım. Sol haf, sol ic ve nihayet santrifor mevkiilerinde oynadım..

"- En kuvvelli sporculuk hâ - rârınız anlatır mısınız?..

"- En kuvvelli sporculuk hâ - rârılarım arasında:

a) Robert Kollejde 1912 sene - lide vür yardıma; bir çevrek milde (o zaman Kollej atletizm müsabakaları vardı ve İngiliz a - yağı üzerine yapıldı), tek o - dum silâmadâ birincilik aldığım haziran ayı başta gelir. Kollejde o devrinde hâdîşiniz gibi çok ya - banca unsur vardı. Bunlar ar - sında bir Türkün iştirak ettiği her üç müsabakada da (esasen

bir atletin üç müsabakadan faz - lasına iştiraki memnu idi) birin - cilik almış ve kaza sınıf bay - rak yarışında da takımın bir - inci gelmesi ile dört madalyayı - birden göğsüne takmış, bana - sanki hep öbür milletlerin ordu - larını pertan etmek kadar gur - ur vermişti. Hefe öbür milletler benim tek bir birincilik bile a - lamıyacağımı söyleyerek beni - küsürmaları üzerine, bu işin boy - le tecelli ediş beni deli gibi se - vindirmişti.

b) Yine 1911 senesinde Fener - bahçe birinci takımında ilk Ga - latasaray maçında sol haf oynar - ken topu haf mevkiinden alarak - çolım ile bütün Galatasaray hat - larını ve beklerini geçerek his - gel atmanın da keza hic bir zaman unutmıyacağım bir hâtradır.

c) Merzifon yayiasında bir öl - keden sonra ve ertesi gün akama - kadar 97 parça çik köklük vurd - um gündü de dilünce kadar ut - nutamam..

"- En kuvvelli futbol devri - miz sizce hangi tarihtedir?..

"- En kuvvelli futbol devri - miz, İstanbulda Takım stadında Slavıya yendiğimiz gündür. Ben o zaman Avrupalıdan gelmiş - tim. Üç sene kadar Türk futbol - cularını görmemişim. Bekirin - de iştirakiyle ve merhum Seda - dio hakemliği altında cereyan - eden bu maçtaki heyecanım fer - kalâde idi. Adeta ve katiyyen mutat hilâfına yürüdüm. kut kut atmıştım. Çünkü ben maclarda faz - la heyecana kapılmışam. O gün bir şeyler olmuştu, ve onun es - nasında bir kac kere kalbimi e - limle yoklamışım; bir şey olu - yor muyum diye?..

"Bizde profesyonelliğe taraf - tar başlamış?..

"- Profesyonelliğe asla taraf - tar değildim. Henüz amatörlik ti - sinda dahi gönlü bundan çok - daha ilerisini istiyor. Esasen a - mâtör, spor, profesyonel olabi - mek için ve bir tanınma halini a - labilmek için çok ilerlemek lâ - zımdır. Bizde profesyonelliği - kabul edecek iş çok daha bozu - lur. Bunun için profesyonelli - ğin aleyhine hepimiz çalışmalı - yız..

"- Türk futbolçülerinden en - beğendiğiniz kimlerdir?..

Nüzhet "Baba" eFenerbahçe bi - rinci takımında oynarken

bir atletin üç müsabakadan faz - lasına iştiraki memnu idi) birin - cilik almış ve kaza sınıf bay - rak yarışında da takımın bir - inci gelmesi ile dört madalyayı - birden göğsüne takmış, bana - sanki hep öbür milletlerin ordu - larını pertan etmek kadar gur - ur vermişti. Hefe öbür milletler benim tek bir birincilik bile a - lamıyacağımı söyleyerek beni - küsürmaları üzerine, bu işin boy - le tecelli ediş beni deli gibi se - vindirmişti.

b) Yine 1911 senesinde Fener - bahçe birinci takımında ilk Ga - latasaray maçında sol haf oynar - ken topu haf mevkiinden alarak - çolım ile bütün Galatasaray hat - larını ve beklerini geçerek his - gel atmanın da keza hic bir zaman unutmıyacağım bir hâtradır.

c) Merzifon yayiasında bir öl - keden sonra ve ertesi gün akama - kadar 97 parça çik köklük vurd - um gündü de dilünce kadar ut - nutamam..

"- En kuvvelli futbol devri - miz sizce hangi tarihtedir?..

"- En kuvvelli futbol devri - miz, İstanbulda Takım stadında Slavıya yendiğimiz gündür. Ben o zaman Avrupalıdan gelmiş - tim. Üç sene kadar Türk futbol - cularını görmemişim. Bekirin - de iştirakiyle ve merhum Seda - dio hakemliği altında cereyan - eden bu maçtaki heyecanım fer - kalâde idi. Adeta ve katiyyen mutat hilâfına yürüdüm. kut kut atmıştım. Çünkü ben maclarda faz - la heyecana kapılmışam. O gün bir şeyler olmuştu, ve onun es - nasında bir kac kere kalbimi e - limle yoklamışım; bir şey olu - yor muyum diye?..

"Bizde profesyonelliğe taraf - tar başlamış?..

"- Profesyonelliğe asla taraf - tar değildim. Henüz amatörlik ti - sinda dahi gönlü bundan çok - daha ilerisini istiyor. Esasen a - mâtör, spor, profesyonel olabi - mek için ve bir tanınma halini a - labilmek için çok ilerlemek lâ - zımdır. Bizde profesyonelliği - kabul edecek iş çok daha bozu - lur. Bunun için profesyonelli - ğin aleyhine hepimiz çalışmalı - yız..

"- Türk futbolçülerinden en - beğendiğiniz kimlerdir?..

Fenerbahçe kulübü, ilk yurtdışı gezisini Rusya'ya yapmıştır. Bu gezi, Osmanlı İmparatorluğu ile Rusya İmparatorluğu arasında gerçekleştirilen ilk ve tek sportif faaliyet olmuştur. Nüzhet Abbas Baba 21 Haziran 1914'te Nikolayev karmasını 3-0 yenen Fenerbahçe kadrosunda yer almıştır.

Şekil 14

Fenerbahçe Sovyetler Birliği'nde (FBTarihi.org)

Şekil 15

Fenerbahçe Kafilesi Sovyetler Birliği'ne Gitmeden (İdman Mecmuası)

Sporu bıraktıktan sonra teknik ve sportif faaliyetler ile ilgili çok önemli yazılar neşreden Nüzhet Abbas Baba, Türkiye'deki spor çevreleri tarafından bilinen ve tanınan birisi ve memleketin ender yetişen spor adamlarındandır. Türk Milli Futbol takımımızın kamp müdürlüğünü ve Türkiye Hakem Komitesi başkanlığını yapmıştır.

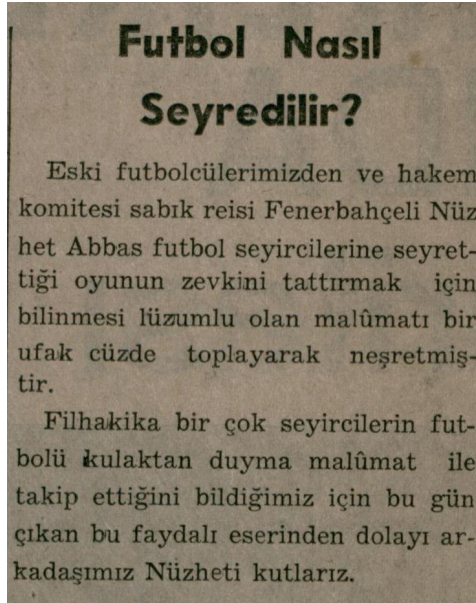
Şekil 16

Gazetelerde Nüzhet Abbas

Şekil 17

Nüzhet Baba'nın Yayınlarından

Türkiye’de 1923 yılından itibaren hakemlik yapacaklar için belirli kurslar açılmaya başlanmıştır. İlk kurs, 1932 yılında İstanbul’da, bugünkü Basın Sarayı’nın bulunduğu yerdeki Eminönü Halkevi Binası’nda, Fenerbahçeli eski futbolcu Nüzhet Abbas Baba tarafından açılmıştır (Sülün, 2013, s. 11). Bundan sonra Türk futbolunda ilk diplomalı hakemler maçlarda görev yapmaya başlamıştı.

Sportif anlamda görev yaptığı Türkiye Futbol Hakem Encümeni Başkanlığı, Türkiye Futbol Federasyonu ve İstanbul Futbol Heyeti üyeliği sırasında, çeşitli gazete ve dergilerde akademik nitelikte makaleler kaleme alarak, basın aracılığıyla spor ve sporculuk konularındaki bilgisini halka aktarıyordu.

Bu yazı ve makaleler, Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk yıllarında sporun gelişimine katkıda bulunmuştur. Futbolun ülkede yavaş gelişimiyle ilgili çeşitli tezler öne sürerek, bu konuya çözüm getirmeye çalışmıştır. 1930’larda çim sahaların yapılmasının gerekliliğini kamuoyuna aktarmıştır (Cumhuriyet, 1935, s. 11).

Aynı dönemde tarımsal eğitim konusunda da çalışmalar yapılmış, 1927’de Almanya’dan bir bilim heyeti davet edilmiştir. Oldenburg Heyeti’nin raporu sonucunda, modern bir Ziraat Yüksek Öğretim Kurumu kurulması önerilmiştir. 20 Haziran 1933 tarihli 2291 sayılı Yüksek Ziraat Enstitüsü Kanunu ile bu kurum kurulmuş ve Nüzhet Abbas Baba da bu enstitüde Beden Terbiyesi Direktörü olarak uzun yıllar görev yapmıştır.

Baba, dünyadaki tarımsal gelişmeleri yakından takip ederek, dünya ekonomisindeki tarımsal endişeleri ve görüşlerini gazetelere aktarmıştır (Cumhuriyet, 1936, s. 5).

Yüksek Ziraat Enstitüsü’nde görev yaptığı dönemde, kayak ve buz hokeyi çalışmaları yaparak, ülkenin bu sporlarla tanışmasını sağlamış ve yüksek tahsilli bireylerin bu sporları bilmesini amaçlamıştır (Yarım Ay Mecmuası, 1940, ss. 18-19).

Şekil 18

Yüksek Ziraat Enstitüsü Beden Terbiyesi Direktörlüğü Zamanı

1935 yılında SSCB ve Türkiye'nin, 1925 yılında imzalanan Dostluk ve Tarafsızlık Anlaşması'nı 10 yıl daha uzatmaları üzerine, SSCB Milli Futbol Takımı ile birlikte eskrimciler, tenisçiler ve güreşçilerden oluşan bir spor heyeti Türkiye'ye gelmiştir. Bu heyetin başında, Türk futbol takımının da kamp müdürlüğünü Nüzhet Abbas Baba üstlenmiştir. Sovyet futbol takımı, toplam 6 maç olmak üzere İstanbul, Ankara ve İzmir'de ikişer maç yapmış ve bu turneyi 3 beraberlik ve 3 galibiyetle tamamlamıştır (Son Posta, 1935, s. 8).

Görev yaptığı Federasyon'a karşı eleştiri ve tenkitlerini gazetelerde yayımlayan Nüzhet Abbas Baba, gelen tepkiler üzerine Türkiye Futbol Hakem Encümenliği Başkanlığından ayrılmıştır.

Şekil 19

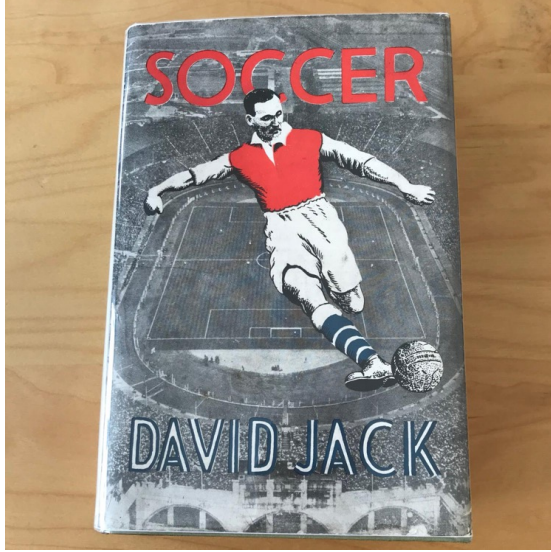
Hakem Komitesinden Ayrılış Haberi

Dünyanın en tanınmış İngiliz futbolcularından David "Bone Nightingale" Jack'in 1934 yılında yayımlanan "Soccer" isimli kitabı, Türkiye'de "Futbolcu" adıyla tercüme edilerek gazetelerde yayımlanmıştır. Bu tercüme çalışmasının amacı, Türkiye'de futbol ve futbolculuk konularında, futbolun beşiği olarak kabul edilen İngiltere'den doğru bilgileri aktarmıştır (Haber, 1936, s. 1).

Şekil 20

Futbolcu İsmiyle Çeviri Olarak Yayımlanan David "Bone Nightingale" Jack'in "Soccer" Kitabı

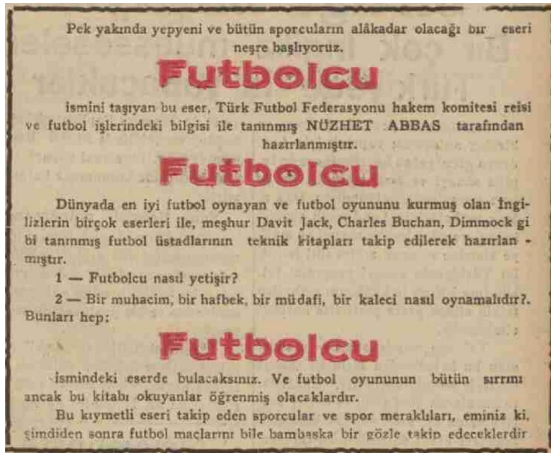
Futbolcu nasıl yetişir? Kaleci, defans, orta saha ve forvet oyuncuları nasıl oynamalıdır sorularının cevabı bu yayınladığı çeviride yer almıştır.

Gazeteye verdiği bilgi notunda şu şekilde bir açıklama yer almaktaydı:

"Futbolun alfabesinden en zor inceliklerinin esrarına kadar, bir meraklıya lazım olan her bahsi bu eserimizde bulacaksınız! Bu eseri takip edenler, maçları seyredirken, en mütehasıs bir spor mütekkidi gibi oyunun bütün inceliklerini görecekler."

Şekil 21

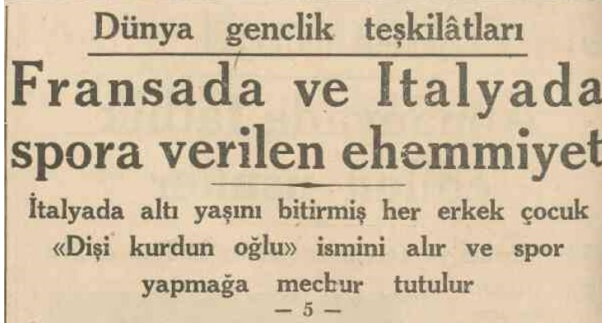
Futbolcu İsimli Çevirisinin Gazete Reklamı

Türkiye’de gençlik teşkilatları konusunda yapılan çalışmalar, dünya genelinde benzer uygulamaları inceleyerek gelişmesine katkıda bulunmuştur. Özellikle Avrupa’da, Britanya, Fransa, İtalya gibi ülkelerin gençlik ve beden terbiyesi teşkilatlarını derinlemesine inceleyen Nüzhet Abbas Baba, bu ülkelerin gençlik hareketlerine yapılan yatırımları bütçesel olarak analiz etmiş ve kamuoyuna sunmuştur.

Şekil 22

Dünyadaki Gençlik Teşkilatlarını İnceleme Yazılarından

Bu çalışmalarıyla Türkiye’deki sporun ve gençlik hareketlerinin gelişmesine ışık tutmuş ve danışmanlık vazifesi görmüştür. Özellikle gençlik ve spor alanındaki uluslararası tecrübeleri, Türkiye’nin kendi gençlik politikalarını oluştururken değerlendirilmesine ve doğru adımların atılmasına katkı sağlamıştır. Bu sayede Türkiye, uluslararası standartlara uygun ve etkin gençlik politikalarını belirleme ve uygulama konusunda önemli adımlar atmıştır. Nüzhet Abbas Baba’nın bu çalışmaları, Türkiye’de gençlik ve spor alanında yapılan yatırımların daha etkili ve verimli bir şekilde yönetilmesine katkı sağlamıştır (Cumhuriyet, 1937, s. 6).

Yapmış olduğu faaliyetler, gazetelerde yayınlanan bilgi, fikir ve yorumları, birçok kez takdir edilirken bazen de eleştirilmiştir. Özellikle, Türkiye’nin spor teşkilatına yönelik eleştirileri, kamuoyunda sert yazılarla karşılık bulmuştur (Son Posta, 1936, s. 7).

Cumhuriyet dönemiyle birlikte Türkiye’de futbol ve spor sistemi yeni bir gelişim sürecine girmişken, Nüzhet Abbas Baba birçok konuda öncü ve yol gösterici olmuştur. Millî Küme, 1937-1950 yılları arasında düzenlenmiş ve sekiz takımdan oluşuyordu. Yerel sezonların sonunda İstanbul Ligi’nin ilk dört, Ankara Ligi ile İzmir Ligi’nin ilk iki sıradaki takımları katılabiliyordu. Türkiye Futbol Federasyonu’na, 23 bölge mıntıkasından oluşan federasyonun kalan 20 mıntıkasının kendi arasında lig oluşturmasını önermiş, bu sayede Anadolu’da sporun daha fazla gelişeceği, teşvik edileceği, bölgesel adaletsizliğin giderileceği ve bütçesel olarak rahatça karşılanıp tasarruf dahi edileceği fikrini yeni bir sistem olarak sunmuştur (Cumhuriyet, 1937, s. 6).

Sportif temasların milletlerin tanıtımında önemli bir rol oynadığını vurgulayan Nüzhet Abbas Baba, bu temaslar sayesinde Türk milletinin ve gençliğinin centilmenlik, yiğitlik ve terbiye gibi özelliklerini bütün

dünyaya tanıtılabileceğini aktarmıştır. Sporun bir propaganda aracı olarak kullanılması gerektiğini savunmuştur.

Futbolun İstanbul'a 1894-1895 yıllarında Moda semtinde İngilizler tarafından öğretilmeye başlandığını, Birinci Dünya Savaşı'na kadar memlekette öğrenilen futbolun İngiliz tarzı olduğunu ve savaştan sonra Avrupa tarzının benimsenmeye başladığını tespit eden Nüzhet Abbas Baba, Avrupa'nın İngilizlerin hazırladığı futbol kaidelerinin bazılarını uygulamadığını ifade etmiştir. Bu tarzın ülkemize doğrudan İngilizlerden geçen futbolun bu tarzda öğretilmesi ve hakemliğin de İngiliz tarzında yapılması gerektiğini kamuoyuna birçok defa detaylarıyla açıklamıştır (Cumhuriyet, 1939, s. 6).

Özellikle Cumhuriyet gazetesinde uzun yıllar muharrirlik yapmış olan Nüzhet Abbas Baba, spor tarihimiz için önemli tespitlerde bulunmuştur. Modern Türk sporlarının en eskisi olan futbol tarihinin yarım asırlık süresini yazmak için teşvik yazılarında bulunmuş ve günümüzde dahi Türk sporculuğunun ilk olarak İstanbul'da mı yoksa İzmir'de mi başladığı sorusuna noktayı koymuştur. 1894 yılında İstanbul – Moda'da İngilizlerden öğrenilen futbolun ilk kez, istibdat döneminde, Fuad Hüsnü Kayacan tarafından oynandığını aktarmıştır. İzmirliilerin ise Türk futbolunun İstanbul'dan önce İzmir'de başladığını dile getirmeleri üzerine bu görüşe hak verdiğini belirterek, istibdat günlerinde İzmir'in, İstanbul'a nazaran yeniliklere ve münevverliğe daha açık oluşundan dolayı bu görüşü savunmuştur (Cumhuriyet, 1939, s. 6).

Şekil 23

Nüzhet Abbas Baba hakkında Gazetelerde Çeşitli Haberler

Nüzhet Abbas Baba'nın spora ve spor tarihine yaptığı katkılar sadece futbolla sınırlı kalmamıştır. Aynı zamanda diğer spor dallarının da gelişimine katkıda bulunmuş, sporun toplumsal ve kültürel boyutlarını irdelemiş ve yayınladığı makalelerle geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmıştır. Cumhuriyet gazetesindeki uzun yıllar boyunca yazdığı yazılar, spor tarihine ışık tutmuş ve Türk sporunun gelişimine önemli bir katkı sağlamıştır.

Tüm sportif faaliyetlerinin yanı sıra, Cumhuriyet devrinin toplumsal meselelerine dair de fikir ve görüşleri dönem gazete ve mecmualarında yayımlanmıştır (Yarım Ay Mecmuası, 1938, s. 12). Cumhuriyetle birlikte gelen çağdaşlığın topluma yansıtılmasını önemli bir görev olarak gören Nüzhet Abbas Baba'nın, aşk ve evlilik konularındaki düşünsel yaklaşımları aydınlatıcı niteliktedir.

1937 yılında tifo salgını nedeniyle iyileşme sürecini değerlendirmek üzere, Yalova Kaplıcaları baş doktoru Nihad Reşat Berger tarafından davet edilen Nüzhet Abbas Baba, yaşadığı deneyimleri detaylıca gazetede paylaşmıştır. Ayrıca, kaplıcaların tanıtımının artırılmasını önererek, sağlık turizminin gelişimine katkıda bulunmuştur (Cumhuriyet, 1937, s. 6).

Yapmış olduğu çeviriler arasında, Amerikan tarihinin en etkili First Lady'si olan ve demokrasi yönetiminde, vatandaşların ahlaki yükümlülükleri üzerine bir savaş zamanı manifestosu olarak kabul edilebilecek "*The Moral Basis of Democracy*" isimli eserin çevirisi de bulunmaktadır. ABD'nin 32. Başkanı Franklin D. Roosevelt'in eşi ve kuzeni olan, aynı zamanda ABD'nin 26. Başkanı olan Theodore Roosevelt'in yeğeni olan Eleanor Roosevelt'in, tüm insanlığın Magna Carta'sı olarak kabul edilebilecek İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'nin en önemli müelliflerinden biri olduğu ve bu eserinde demokrasi kavramının tüm yönlerini detaylarıyla aktardığı belirtilmiştir (Vatan, 1942, s. 1).

Şekil 24

Demokrasi İsimli Çevirinin Gazetede Manşeti

Temel amacı, Cumhuriyet'in getirdiği değerlerin laik ve çağdaş bir toplum kurulması ve örgütlenmesi için halka anlatılması ve benimsetilmesi olarak görülen Halkevleri ile ilgili kurucuları takdirle

karşılımıştır. Halkevleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonra Atatürk'ün önderliğinde halkın eğitimi, kültürel gelişimi ve toplumsal dönüşümü için büyük önem taşıyan kurumlardan biri olmuştur. Bu kurumlar aracılığıyla halka çağdaş bilgi ve değerler aktararak, modern bir toplumun oluşturulması hedeflenmiştir.

Nüzhet Abbas Baba, Halkevleri'nin önemine vurgu yaparak, Britanya'da düzenlenen bir konferansta Britanya'nın jandarma teşkilatının yeniden yapılandırılması sürecinde görev almış olan General Sir Wyndham Henry Deedes'in Halkevleri hakkında verdiği konferanstan bölümleri çevirerek, bu kurumların anlamını ve önemini vurgulamıştır. Londra'daki Guildhall Konferans Merkezi'nde yapılan bu konferans, Halkevleri'nin sadece Türkiye'de değil, uluslararası arenada da dikkat çeken bir model olduğunu göstermiştir. Halkevleri, toplumsal dönüşümdeki etkisi ve başarısıyla dünya çapında ilgi görmüş ve örnek alınmıştır (Ulus, 1943, s. 4).

Amerikan Demokratlarından, aynı zamanda vali, yargıç ve politikacı da olan, Birleşik Amerika eski Dışişleri Bakanı James F. Byrnes'in "Açık Konuşalım" isimli eserinden parçaları, Nüzhet Abbas Baba'nın muharriri olduğu Ulus Gazetesi'nde yayımlanmıştır. Nüzhet Abbas Baba, bu eseri aydınlatıcı ve düşündürücü bulduğu için çevirisini gazetede peyderpey kamuoyuna aktarmıştır. II. Dünya Savaşı'nın ardından Amerika Birleşik Devletleri'nin Dışişleri Bakanlığı görevine getirilen Byrnes, eserinde savaşın gizli kalmış taraflarını aydınlatmaktadır.

Nüzhet Abbas Baba'nın çevirdiği bu eser, savaş sonrası dönemin önemli bir figürü olan James F. Byrnes'in içten ve cesur bir şekilde savaş sonrası politikaları, uluslararası ilişkileri ve Amerikan dış politikasını ele aldığı bir metindir. Byrnes, eserinde savaş sonrası dünyanın nasıl yeniden şekillendiğini, ABD'nin rolünü ve gelecekteki hedeflerini detaylı bir şekilde ele almaktadır. Bu nedenle, Nüzhet Abbas Baba'nın gazetede yayımladığı çeviriler, okuyucular için hem bilgilendirici hem de düşündürücü bir içeriğe sahiptir (Ulus Gazetesi, 1947, s. 1).

Şekil 25

Açık Konuşalım İsimli Çevirinin Gazetede Manşeti

1945-1955 yılları arasında Türkiye'nin Washington Basın Müşaviri olarak görev yapan Nüzhet Abbas Baba, bu dönemde kamu diplomasisi alanında önemli çalışmalara imza atmıştır. Özellikle, 1948 yılında kaleme aldığı "*Memleketimizi Amerika'ya Tanıtmak Meselesi Üzerinde Rapor*" adlı çalışması, kamu diplomasisinin önemini vurgulayan ve bu alandaki faaliyetleri zorunlu bir seçenek olarak değerlendiren bir belgedir.

Şekil 26

Washington Basın Müşavirliği Zamanından Gazete Haberi

Nüzhet Abbas Baba'nın raporu, Türkiye'nin Amerika Birleşik Devletleri'nde tanıtılması ve Türkiye hakkındaki algının şekillenmesi için öneriler ve stratejiler içermektedir. Bu rapor, Türkiye'nin Amerika'daki imajını güçlendirmek, karşılıklı anlayışı artırmak ve ikili ilişkileri güçlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Raporun içeriği, Türkiye'nin tarihi, kültürel mirası, ekonomisi, siyasi yapısı ve dış politika hedefleri gibi çeşitli konuları kapsamaktadır. Nüzhet Abbas Baba, raporunda Türkiye'nin potansiyelini ve Amerikan halkının Türkiye'ye karşı ilgisini artırmak için çeşitli iletişim ve tanıtım stratejileri önermektedir.

Şekil 27

Birleşmiş Milletler nezdindeki Türkiye Daimi Delegeliği Tayin Yazısı

U. No _____
H. No _____
Lef. _____

K A R A R
28100

1.- Washington sabık Basın Ataşesi Müzhet Daba Birleşmiş Milletler Nezdindeki Türkiye Daimi Delegeliğinde 4 nolu derece Müşavirliğe tayin edilmiştir.

2.- Bu kararın icrasına Hariciye Vekili memurdur.

23 Evri. 1955

REİSİCUMHUR VEKİLİ

[Signature]

Bu rapor, o dönemde Türkiye'nin uluslararası alandaki konumunu güçlendirmek ve Amerikan halkının Türkiye'ye karşı olumlu bir bakış açısı geliştirmesine katkıda bulunmak için önemli bir araç olmuştur. Nüzhet Abbas Baba'nın kamu diplomasisi alanındaki bu önemli çalışması, Türk-Amerikan ilişkilerinin gelişimine ve karşılıklı anlayışın artmasına katkı sağlamıştır.

Nüzhet Abbas Baba, 1955 yılından itibaren ise Birleşmiş Milletler nezdindeki Türkiye Daimi Deleğeliği'nde 4. Derece müşavirliğe tayin edilmiştir. Ayrıca bir dönem milletvekilliği de yapmıştır. 1 Ağustos 1960'ta Washington Büyükelçiliği müşavirliğinden emekliye ayrılmıştır.

Sonuç

Bu araştırma makalesinde, Nüzhet Abbas Baba'nın hayatı, sporculuk kariyeri ve toplumsal katkıları ele alınmıştır. Fenerbahçe Spor Kulübü'ne ve Türk sporuna sağladığı önemli katkılar, onun etkin rolünü ve toplumdaki yerini vurgulamaktadır. Ayrıca, kamu diplomasisi konularında yaptığı çalışmalar ve değerlendirmeleri, onun sadece spor alanında değil, uluslararası ilişkilerde de etkin olduğunu göstermektedir.

Nüzhet Abbas Baba'nın sporun yanı sıra, toplumsal meseleler ve uluslararası ilişkiler konusundaki görüşleri de değerlendirilmiş ve önemli bulunmuştur. Bu makale, Nüzhet Abbas Baba'nın Türk sporu ve toplumu üzerindeki derin etkisini ve katkılarını ortaya koymaktadır.

Kaynaklar / References

- Berkes, N. (2012). *Türkiye'de çağdaşlaşma*. Yapı Kredi Yayınları.
- Birinci, A. (2001). Bir Bektâşi Babası, Dârülfünûn İngiliz edebiyatı müderrisi ve maarifin ilk tarihçisi Mahmut Bey Baba. *Maârif-i Umûmiye Nezareti Târihçe-i Teşkilât ve İcrââtı-XIX. Asır Osmanlı Maârif Tarihî* (T. Kayaoğlu, Haz.).
- BOA, Bakanlıklar Arası Tayin Daire Başkanlığı, 30-11-1-0. 253/33-3.
- Can, M. Ş. (2014). *Tanzimat sonrası Türk düşüncesinde terakki algısı* (Tez No: 356481) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Cumhuriyet, 10 Haziran 1939, s. 6
- Cumhuriyet, 13 Ağustos 1936, s. 5.
- Cumhuriyet, 18 Temmuz 1939, s. 6.
- Cumhuriyet, 2 Haziran 1935, s. 11.
- Cumhuriyet, 27 Temmuz 1937, s. 6
- Cumhuriyet, 3 Aralık 1938, s. 6.
- Cumhuriyet, 30 Ocak 1938, s. 6.
- Cumhuriyet, 7 Eylül 1937, s. 6.
- Cumhuriyet, 9 Haziran 1937, s. 6.
- Dağlaroğlu, R. (1957). *Fenerbahçe spor kulübü tarihî 1907-1957*. Türkçesi Matbaası.
- Demirer, M. A. (2022). Yüksek Ziraat Enstitüsü. <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/yuksek-ziraat-enstitusu/?pdf=3258>
- Doğu, B. C., & Kaya, O. (2021). *Türkiye basın tarihinde Bektaşilik*. Nazenin Yayınları.
- Duman, M. (2019). Türkiye'nin ABD'de gerçekleştirdiği kamu diplomasisi üzerine erken bir değerlendirme: Memleketimizi tanıtmak meselesi (1948). *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi [AKİL]*, (32), 379-397. <https://doi.org/10.31123/akil.617089>
- Haber, 10 Eylül 1936, s. 1.

- Haber, 12 Ekim 1936, s. 5
- Haber, 12 Eylül 1936, s. 1.
- Haber, 26 Ekim 1936, s. 6.
- İdman Mecmuası, (1914), 2. Sene Sayı 31-32. Sayılar, s. 494.
- İdman Mecmuası, (1914), 2. Sene 35. Sayı, s. 551.
- Koca, Ş. (2005). *Bektâşîlik ve Bektâşî dergahları*. Cem Vakfı Yayınları.
- Maden, F. (2013). Şehitlik tekkesi ve Şeyh Ali Baba vakfiyesi. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, (65), 185-210.
- Maden, F. (2018). Meclis-i Meşayih kararlarında Bektâşîlik ve Bektâşî tekkeleri. İçinde O. Kurtoğlu vd. (Eds.), *IV. Uluslararası Alevilik ve Bektâşîlik Sempozyumu Bildiriler Kitabı* (ss. 151-204). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Kültürü Açısından Hacı Bektaş-ı Veli Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- Maden, F. (2023). Şehitlik Dergâhı'nda yenilikçi, modern ve bilge bir Bektaşî Babası Nafi Baba (1835-1912). *Edeb Erkan*, (3), 1-70. <https://doi.org/10.59402/EE003202301>
- Ocak, A. Y. (2015). Türkiye'de tarikatlar. İçinde S. Ceyhan (Ed.), *Tarih ve Kültür* (s. 470). İsam Yayınları.
- Son Posta, 13 Ekim 1936, s. 7
- Son Posta, 25 Ocak 1938, s. 14.
- Son Posta, 27 Eylül 1935, s. 8
- Son Posta, 5 Ekim 1936, s. 7.
- Sülün, Ö. (2013). *Futbol hakemlerinin öfke ve kızgınlık düzeyleri ile empatik eğilim düzeylerinin karşılaştırılması* (Tez No: 333583) [Yüksek lisans tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Tan Gazetesi, 23 Temmuz 1941, s. 4.
- Tan Gazetesi, 8 Mayıs 1937, s. 6.
- Ulus, 1 Kasım 1947, s. 1.
- Ulus, 22 Nisan 1949, s. 8.
- Ulus, 31 Mart 1943, s. 4.
- Vakit, 20 Mart 1939, s. 6.
- Vakit, 30 Nisan 1939, s. 7.
- Vakit, 6 Mart 1939, s. 7.
- Vatan, 4 Haziran 1942, s. 1.
- Vatan, 8 Haziran 1942, s. 7.
- Yarım Ay Mecmuası, 15 Mayıs 1940, ss. 18-19.
- Yarım Ay Mecmuası, 5 Ağustos 1938, ss. 12-13.